

KERKBLAD

Jaargang 29 - nummer 2
vrijdag 28 januari 2022
editie Leeuwarden e.o.

G eandewei

Protestantse
Kerk

Over de eindtijd en de laatste dingen

Peinzen in de prikstraat

Geloofsgetuige
Mahalia Jackson

De vergrijsde kerk
als gegeven

Column René Romijn

Ach, die zonden...

In de prikstraat in Drachten zit ik mijn zonden te overdenken. Dat is een ideale locatie daarvoor. Alle mensen zitten ruim uit elkaar. Je wordt door niemand gestoord en zit rustig te wachten op je prik. Geen muzak uit luidsprekers. Heb je die prik eenmaal gehad dan krijg je nog eens vijftien minuten om bij te komen en om te zien of je niet meteen een rare reactie krijgt. En dat weer ruim uit elkaar.

Die prikstraat is dus eigenlijk een plek van contemplatie. Hoewel ook daar veel mensen hun i-phone-verslaving uitleven.

Voor de supermarkt zit een dame die straatkranten verkoopt. In weer en wind. Soms, als het echt te gek wordt buiten, zit/staat zij binnen in de gang. Nou is zij wel wat gewend wat temperatuur betreft, want zij komt uit Roemenië. Dat weet ik omdat mijn vrouw een beetje in contact is met haar.

Mijn vrouw is daar goed in. Ik niet. Zomaar een praatje maken vind ik een kunst. En deze beheers ik niet. Die dame kan ook rustig zitten op haar klapstoeltje zonder dat iemand haar stoort. En dat overkomt haar vaak. Maar bij haar is dat nou juist niet de bedoeling. Zij wil kranten verkopen om over enige tijd naar haar zieke moeder in Roemenië te kunnen gaan. Er zijn mensen die haar verhaal daarover niet geloven maar die hebben zelf ook nog nooit een praatje met haar gemaakt.

Die contemplatiemomenten kun je ook in de kerk beleven. Helaas duren ze daar vaak veel korter dan in de prikstraat. En dat is jammer. Want ook in de kerk is er veel om over na te denken.

En nu wilt u natuurlijk alleen nog even weten over welke zonden ik zat te peinzen in die prikstraat. Ach, laat ik u daar maar niet mee vermoeien. Daar zou u ook niet rijker van worden. Ga maar liever een praatje maken met die Roemeense dame. Of met één van haar collega's.

René Romijn uit Drachten is gepensioneerd docent godsdienst

Meditatie In Gods zegen is alles gelegen

'en God zegende hen en zei tegen hen.... Genesis 1: 28a

door Wiebe Feddema

De EO presenteerde aan het begin het nieuwe jaar de *Nationale Nieuwjaarszegen*, een gebed over dit nieuwe jaar en over ons land.

Dat God de mens zegent komen we al tegen in het begin van de Bijbel, in Genesis 1:28.

De essentie van Genesis 1:1 – 2:3 is samen te vatten in het woord: *Tov, Goed*. Maar wat me bij het lezen opviel is dat dat *niet* specifiek over de mens wordt gezegd. Na het scheppen van de vissen en vogels staat er: *En God zag dat het goed was*. Na het scheppen van de landdieren: *En God zag dat het goed was*. Maar na het scheppen van de mensen, staat dat er niet. Is de mens dan niet goed in Gods ogen?

Dat denk ik wel, vooral aan het begin van de schepping. Het staat verderop dat God zijn hele schepping overzag *en hij zag dat het zeer goed was*.

In gesprek

Maar wat er na het scheppen van de mens wél staat is: *En God zegende hen en zei tegen hen...*

God praat tegen de mens, Hij gaat met hen in gesprek. En het eerste dat ze meekrijgen is Zijn zegen. Dat is: het goede erover uitspreken. Maar het heeft in oorspronkelijke zin ook te maken met vruchtbaarheid. Dat je voortbestaan zeker is. De zegen is ook onlosmakelijk verbonden met God. God is de gever van zegen. Het is een besluit van God als hij wil zegenen. God zegt daarmee: ik wil jouw God zijn.

Relatie en afhankelijkheid

En daarmee drukt God dus al in het begin van de Bijbel de mogelijkheid uit van het hebben van een relatie tussen God en mens. Maar ook

de afhankelijkheid. Want voortgang, bescherming, bewaring, voortplanting is onmogelijk zonder God.

Als God de zegen geeft, geeft Hij daarmee ook alles wat nodig is om de zegen te verwezenlijken.

De inhoud van de zegen is: *Wees vruchtbaar, en wordt talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen*.

Daar zit dus een verantwoordelijkheid en taak aan vast.

Er staat dus niet gelijk dat God zag dat de mens goed was. Even later in Genesis 2:18 (een ander scheppingsverhaal) staat wel dat God bij zichzelf bedenkt: het is niet goed dat de mens alleen is, ik zal een helper voor hem maken. Daarmee laat God zijn grote betrokkenheid op de mens zien, en tegelijk onze afhankelijkheid van Hem.

Bidden dat God ons zegent

We zijn afhankelijk van zijn zegen. Dat zie je in de rest van Genesis ook ontvouwen, God zoekt telkens weer de verbinding met de mens op, geeft wat nodig is om tot zegen te kunnen zijn. God zegende ons met de aarde, met planten en dieren. En uiteindelijk met Jezus en zijn heilige Geest die ons opzoeken. Laten we bidden dat God ons zegent, dat wij elkaar en onze schepping tot een zegen mogen zijn.

Onder zijn zegen blijkt dan, ook van de mens: God zag dat het goed was.

Wiebe Feddema is kerkelijk werker van de Protestantse gemeente Hantum c.a.

Leesrooster

Week 4, 30 januari t/m 5 februari

zondag	Lucas 4:14-30
maandag	Lucas 4:31-44
dinsdag	Psalm 9
woensdag	Jesaja 45:14-19
donderdag	Jesaja 45:20-25
vrijdag	Jesaja 46:1-13
zaterdag	Psalm 48

Week 5, 6 t/m 12 februari

zondag	Lucas 5:1-11
maandag	Lucas 5:12-16
dinsdag	Lucas 5:17-26
woensdag	Lucas 5:27-39
donderdag	Psalm 1
vrijdag	Jesaja 47:1-15
zaterdag	Jesaja 48:1-11

Geandewei Kerkblad voor de Protestantse Kerk in Fryslân

Colofon

Hoofdredacteur: Arjen Bakker
Romptastrjitte 15, 9036 PK Menaam

Kopij voor het algemene deel:
Uiterlijk 15 dagen voor verschijnen
naar redactie@geandewei.nl
Dit adres is **niet** voor abonnementen
en bezorgklachten, kijk hiervoor bij de
rubriek van uw eigen kerkelijke gemeente

Advertenties: J. Hoogenboom
T. (050) 4091204
E: info@hoogenboom-communicatie.nl

Vormgeving, druk, post- en digitale abonnementen:
Dekker Creatieve Media en Druk,
Hortensiastraat 10, 8922 HD Leeuwarden
E: administratie@geandewei.nl

Kijk voor meer informatie op www.geandewei.nl

Jezus is Heer en Hij alleen!

Over de eindtijd en de laatste dingen

Ik kreeg een brief van iemand, die in zijn jeugd veel werd geconfronteerd met vragen rondom de eindtijd en de laatste dingen.

Met toestemming citeer ik uit die brief: *'Ik ben in mijn jeugd (mijn moeder overleed toen ik 2,5 jaar was) nogal dogmatisch en zwaarmoedig opgevoed op het gebied van de geloofsleer. Wij waren aangesloten bij de Ned. Herv. Kerk. Mijn vader (lieve man, overigens) sprak wel erg vaak over zaken als: de eindtijd, de eindstrijd, de antichrist, het getal van het beest, de opstanding, de vreselijke tijden die zullen aanbreken en de mensen zullen zeggen: 'bergen valt op mij, heuvelen bedekt mij'. En dat op een leeftijd, al vóór mijn pubertijd. Vader zal het niet kwaad of verkeerd bedoeld hebben, maar vrolijk werd ik er bepaald niet van. Integendeel: het heeft me sindsdien een zekere angst ingeboezemd.'*

De brief maakte indruk op me, maar tegelijk verbaasde ik me erover dat hij ondanks zijn somber makende herinneringen zich toch weer met deze vragen bezig houdt. Het laat hem blijkbaar niet los. In de brief toonde hij me de hiernaast afgebeelde tabel. Zou corona te maken hebben met het Beest uit Openbaring 13 vers 18, dat een eigen getal heeft: 666? Als je de getalswaarden van de letters van corona onder elkaar zet en ze optelt kom je precies uit op het getal 666. Hij eindigt zijn brief aldus: *'Wellicht kunt u als theoloog en predikant duidelijkheid hieromtrent verstrekken? Met deze gevoelens blijven rondlopen is niet normaal. Mede hierdoor ben ik psychisch erg kwetsbaar geworden, met allerlei klachten van dien.'*

C	=	03
O	=	15
R	=	18
O	=	15
N	=	14
A	=	01

6		66

Hoofdzaken

Ik heb hem uitgenodigd voor een gesprek. Het was een mooie en open ontmoeting. We hebben het in dit gesprek allereerst gehad over wat in het christelijk geloof hoofdzaken zijn en wat bijzaken. Dat is belangrijk om daarin te onderscheiden. Eigenlijk is iedereen het er wel over eens dat Christus hoofdzaak is in het christelijk geloof. *'Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe.'* (Johannes 3:16) De reddende liefde van Christus en de opdracht om die liefde te verspreiden, daar gaat het om. Dat is de hoofdzaak.

Bijzaken

Daarnaast zijn er bijzaken. Ook die zijn belangrijk, maar dan wel in afgeleide zin. Denk bijvoorbeeld aan de leer over engelen, over de duivel, over de laatste dingen en het duizendjarig rijk. Met deze dingen moet je je zeker bezig houden, maar wel met mate, en altijd gerelateerd aan Christus zelf. Toch hebben deze onderwerpen voor velen een ongezonde aantrekkingskracht, gek genoeg vaak bij gelovigen die hun geloof uiterst

serieus nemen. Soms zijn ze er zozeer met deze bijzaken bezig dat het een eigen leven gaat leiden. Hoofdzaken worden bijzaken en bijzaken hoofdzaken.

In het gesprek dat we voerden concludeerden we dat het voor hem misschien beter was het bijbelboek Openbaring een tijdje dicht te houden. Ondanks dit advies wil ik graag iets positiefs zeggen over Openbaring. Het is volop evangelie, troostvol, nuchter en helder. Het is me dan ook een raadsel hoe het mogelijk is dat er steeds weer zulke dwaze conclusies uit getrokken worden.

In feite draait het in Openbaring om Christus. Hij staat centraal. Daar begint het boek dan ook mee in het eerste hoofdstuk. In de hoofdstukken 4 en 5 verschijnt Christus als een Lam op Gods troon. Hij krijgt de macht in handen en mag het boek van de geschiedenis openen. In de volgende hoofdstukken en vooral in 19 tot en met 22 zien we dat Hij de geschiedenis toe leidt naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Maar dat gaat niet vanzelf. Er is weerstand. De draak (de duivel) en zijn handlanger, het Beest, zijn er ook nog (Openbaring 12 en 13), maar uiteindelijk blijken zij gebakken lucht te zijn. Het Lam overwint hen en werpt ze in een diepe put en vervolgens in de poel van vuur en zwavel (Openbaring 20). Conclusie: weet wie het waard is om op te vertrouwen.

Waarom dat 666?

Openbaring is ontstaan in de tijd dat Domitianus keizer was over het Romeinse Rijk. Het is opvallend hoezeer hij lijkt op het Beest. Hij klopt zichzelf op de borst, spot met God, laat

zich als een god aanbidden en eist totale onderwerping.

Er is nog iets bijzonders aan het Beest. Iedereen moet zijn getal (666) op zijn rechterhand en voorhoofd laten tatoeëren. Waarom 666? Dit is het getal van de mens, lezen we in Openbaring 13:18. Inderdaad is de mens op de zesde dag geschapen. Drie zessen achter elkaar betekent dat het hier gaat om de mens die zichzelf verabsoluteert en meent god te zijn (de oerzonde). Het bijbelboek Openbaring waarschuwt voor dit soort 'übermensen' (Hitler, Kim Jung Un en Domitianus?). Ze zullen in de eindtijd nog één keer opstaan als een laatste stuiptrekking van het kwaad. Je bent gewaarschuwd.

Of gaat 666 over corona? Ach, als corona 666 is, dan ben ik het ook. Ik ben geboren op de 13e dag van de 10e maand in 1958 en wel om 18 uur. Trek 1310 af van 1958 en doe er 18 bij dan kom je precies uit op... Nee, Openbaring is geen raadselboek, maar volop evangelie.

Wij vallen niet uit Zijn hand

In een tijd die trekken heeft of krijgt van het Beest (zelfverheffing, aanbeden willen worden, vervolging en bespottung van gelovigen) moet je niet in paniek raken en zeker niet onder de indruk raken van dit soort griezels. Je kunt je beter richten op het Lam en hem trouw blijven volgen. Jezus is Heer en Hij alleen. Wij vallen niet uit Zijn hand. Houd dus moed en heb lief.

Peter Smilde is predikant van de Protestantse Gemeente te Drachten en redactielid van Geandewei

Je kunt je beter richten op het Lam en hem trouw blijven volgen. Jezus is Heer en Hij alleen.

Geloofsgetuige

Mahalia Jackson

'Hoe in de wereld is het mogelijk dat christenen bezwaar maken tegen mijn zingen?'

* 26 oktober 1911, New Orleans
† 27 januari 1972, Evergreen Park, Illinois

In het koffertje grammofonplaten van mijn ouders zat tussen alle geestelijke muziek ook een Philips-78-toerenplaatje met blauwe hoes en het portret van een

zwarte vrouw, *The Holy City*. Mahalia Jackson had ook blank Europa veroverd. De 'koningin van het gospel' kon geen noot lezen, maar met haar

enorme stem bracht ze de geloofsliederen van zwart Amerika bij een miljoenenpubliek. Ze was beïnvloed door de jazz van New Orleans en in het bijzonder de blueszangeres Bessie Smith. Maar toen haar grootvader een keer op straat in elkaar zakte, had ze God beloofd nooit naar een theater te gaan als hij bleef leven. Daar hield ze zich aan. Ze liet zich nooit strikken voor seculiere muziek, hoeveel druk er ook op haar werd uitgeoefend.

Haar grootouders waren nog slaaf geweest. Ze groeide op in armoede met een afwezige vader en een harde tante. Moeder overleed al jong. Vanaf haar vierde zong ze in de Baptistenkerk van haar familie in New Orleans. Dansen mocht er alleen als je geraakt was door de Heilige Geest. Vlakbij huis stond ook een kerk van een Pinkstergemeente. Buiten luisterde ze soms naar de zang die daar meer de kenmerken van de slavenliederen van de vorige eeuw bewaarde dan die in haar eigen kerk.

Haar schoolcarrière was al jong afgebroken. Ze moest werken in een wasserette. In 1928 verhuisde ze met familie naar Chicago. Veel zwarte Amerikanen trokken in die tijd van het Zuiden naar het Noorden. Ondanks de grote crisis van de jaren dertig slaagde ze erin om van het optreden in kerken en bij plechtigheden haar beroep te maken. En haar grammofonplaten begonnen wereldwijd aftrek te krijgen. Orkesten begeleidden haar, ze maakte wereldtournees en zong voor diverse presidenten.

Haar huis was vaak vol gasten, voor wie ze met liefde kookte. Martin Luther en Coretta King logeerden ook graag bij haar. Want ze nam vol overtuiging en met forse bijdragen deel aan de strijd tegen discriminatie en voor gelijkberechtiging. Hoe vaak liep ze ook zelf niet tegen discriminatie aan? Ze luisterde massademonstraties op met haar zang: *We shall overcome*, *Is there a Balm in Gilead*. Als Mirjam naast Mozes bij de Schelfzee stond ze naast Martin Luther King jr en gaf hem het zetje voor zijn beroemde speech 'I have a dream': 'Vertel ze over de droom!'

Harmen Jansen

Byldspraak - Willem Wilstra

Raven

Guon minsken hawwe in hekel oan ravens, dy grutte swarte fûgels. Sy binne der by de rûs, sels yn it sintrum fan Drachten sit in grutte koloanje yn 'e beammen. As ik sneontemoarns betiid nei de bakker gean, tref ik se al drok dwaande oan op strjitte om iten te finen. Se kommunisearje lûd meiinoar as wolle se sizze: 'Hjir moast wêze!' of: 'Fuort wêze, 't is minent!'

Dat docht my tinken oan it ferhaal fan Elia yn 1 Keningen 17: 4-6. Elia is op 'e flecht foar kening Achab en God jout him de opdracht, om nei de stream Krit te gean en dêr te skûljen. 'De raven sille foar dy soargje'. De raven? Jawis! Dy bisten binne hiel sosjaal en yntelligint. De raaf wie ek de fûgel dy't troch Noach as earste út 'e arke loslitten waard, om te sjen oft der al drûch lân te finen wie. Sjoch him as in fûgel fan God. Jezus beneamt him ek yn Lukas 12: 24: 'Sjochris nei de ravens, sy siedzje net, sy rispje net, se hawwe net in kelder en gjin skuorre. Nee, God fuorret se.'

Dominy Peter Smilde hat ek wat mei ravens. Sneins nimt er Sam mei nei tsjerke ta. Dan hat er Sam op 'e earm en troch in 'gearspraak' wol er de bern by de tsjinst belûke. Sis mar in soarte fan 'linkje' nei de preek ta. De namme Sam is in knypeach nei Samuel (God heart) en faaks ek wol wat nei Sampy en Mosy.

Us heit hat fanôf syn stjerbêd ús noch in hiel moai gedicht neilitten. Hy seach Elia en de ravens en ûnderfûn dúdlik Gods foarsjenichheid. Hy stiek de hannen yn 'e loft en is yn frede gien. De lêste wurden fan myn heit sil ik nea ferjitte:

**'Ontvang de gaven van uw Schepper
steek dus de handen in de lucht.
Wees hem dankbaar voor de zorgers;
Hij bepaalt de raaf haar vlucht'**

Sneons ûnderweis nei de bakker groetsje ik harren mei de nije dei!

De vergrijsde kerk als gegeven

Jaren geleden stelde mijn buurman, die kapper is, vast dat mijn haar steeds grijzer werd. Dat was geen verrassende observatie. Ik had het zelf ook al gezien. Een positieve klank had de constatering van mijn buurman niet. Dat geldt in het algemeen voor het begrip 'vergrijzing' – niet alleen letterlijk, maar ook figuurlijk. Er wordt zelfs wel over vergrijzing als een plaag of een tsunami gesproken. In de hele samenleving, ook in de kerk.

door dr. Jan Dirk Wassenaar

Het is zo langzamerhand tijd voor een tegengeluid. Welnu: enkele maanden geleden was dat te horen, bij de promotie van ds. Hans de Waal, die onderzoek gedaan heeft naar 'diaconaat en ouderen'. Overigens: al eerder heeft prof.dr. Frits de Lange, tot voor kort hoogleraar ethiek aan de Protestantse Theologische Universiteit, aandacht gevraagd voor 'de oude dag van morgen' (de ondertitel van zijn boekje *De mythe van het voltooide leven*) en voor 'De 'grijze kerk' als uitdaging' (in *Ouderlingenblad* nr. 987).

Driedubbele vergrijzing

De vergrijzing van de samenleving neemt in rap tempo toe. Bedroeg het aantal ouderen (gemeten als 65 jaar en ouder) in 1990 nog 1 procent, in 2019 was het al 19 procent. In 2040 wordt een piek van 26 procent verwacht.

Dit laatste percentage was voor de kerk reeds in 2010 een gepasseerd station. Daar zijn de ouderen inmiddels dus jarenlang oververtegenwoordigd. In dit verband wordt wel eens over een driedubbele vergrijzing gesproken. Om te beginnen zijn er verhoudingsgewijs steeds meer ouderen, ook in de kerk. Vervolgens worden de ouderen gemiddeld genomen steeds ouder, ook in de kerk. Ten slotte overtreft het aantal overlijdens in en uitschrijvingen (vooral onder de jongeren) uit de kerk het aantal nieuwe inschrijvingen.

Visie en beleid in beeld

De Waal heeft de visiedocumenten en de beleidsplannen van de Protestantse Kerk in Nederland onderzocht. Hij heeft geconstateerd dat verwijzingen naar de aanwezigheid van ouderen en naar de thematiek van vergrijzing in de documenten spaarzaam zijn, wat geen recht doet aan de reële situatie van de kerk. In het laatste beleidsplan ontbreekt dat alles zelfs geheel. De Waal merkt wel fijntjes op dat vergrijzing als 'bedreiging' daarmee wel is gecorrigeerd. In eerdere documenten werd er namelijk wel in die trant over gesproken...

Een precair onderwerp

Overigens is hier niet mee gezegd dat de bovenlokale organisatie van de Protestantse Kerk in Nederland niet bereid en in staat zou zijn om het diaconaat van lokale gemeenten, diaconieën en samenwerkingsverbanden zowel in organisatorische als in theologische als in praktische zin te ondersteunen. Dat is zeer zeker het geval.

Feit blijft, dat erkenning van het proces van

vergrijzing binnen de eigen gelederen en de vraag hoe dat gewaardeerd zou kunnen of moeten worden, voor de bovenplaatselijke kerkelijke organisatie een precair onderwerp is.

... tot in hun ouderdom

Ondertussen bestaat een heel groot deel van het kerkelijke kader uit ouderen, wordt een heel groot aandeel in de vrijwillige bijdragen door de ouderen opgebracht, enzovoort. Er is dan ook alle reden om de ouderen in ere te houden. Onder het motto van Ps. 92: 8

Zij zullen vruchten dragen voor 's Heren heiligdom tot in hun ouderdom, tot in hun grijze dagen.

Ik denk dan aan mijn oude vader – hij is 88 jaar. Hij noteerde op 31 december jl. in zijn opschriftboekje dat hij in 2021 12.437 kilometers had gehaald. (Op de fiets, lopend haalt hij amper honderd meter.) Ongetwijfeld de meeste kilometers in de verre buitengebieden van Joure. Om daar elke week zondagsbrieven, kerkbalansenveloppen en wat dies meer

zij te bezorgen. Zulke mensen heb je in de kerk. Gelukkig; ja: Goddank.

Ten slotte: een aanbeveling

Ik neem een aanbeveling van De Waal over: 'Het behoort tot de contextuele diaconale roeping van de kerk als geheel om de eigen ouder wordende gestalte te beamen. Naast nieuwe initiatieven, pioniersplekken en aandacht voor jongeren of (afwezige) middengroepen is erkenning van de vele aanwezige oudere betrokkenen een voorname diaconale en kerkelijke uitdaging. (...) Op grond van eigen ervaringen en een adequate houding en werkwijze zou de kerk en zouden kerkelijke gemeenten, door praktische en kritische participatie, in diaconale zin een proeftuin kunnen zijn voor een vergrijzende samenleving.'

Waarvan akte!

N.a.v. Hans de Waal, *Diaconaat en ouderen. Over de diaconale roeping van de kerk in de context van vergrijzing;* Eburon Utrecht, 2021; 214 p.; ISBN 9789463013871; 25,50 euro

Column Jannie Shacholi

Samen zijn

'.....met zijn tweeën houd je stand. Een koord dat uit drie strengen is gevlochten, is niet snel stuk te trekken.' Prediker 4:12

Op het moment dat ik deze column schrijf is het 1 januari 2022. Ik had echt nooit gedacht dat ik 2021 zou eindigen als een getrouwde vrouw. Op 18 december mocht ik samen met Mobuley een prachtige huwelijksdag beleven met de kinderen, familie én vrienden uit Zambia. (Scan de foto en bekijk de ceremonie). Helaas kon er niemand uit Nederland bij aanwezig zijn vanwege de strakke coronamaatregelen. En ja, dan merk ik weer eens dat ik 7.778 km van Nederland ben verwijderd en dat ik niet zomaar even naar vrienden en familie kan gaan, of zij naar mij kunnen komen.

Op zo'n moment besef ik dat het goed is om altijd nieuwe mensen te ontmoeten, om uit je comfortzone te stappen, iets wat ik ook heb gedaan in 2019 toen ik naar Zambia ben vertrokken. Het vergde van mij dat ik nieuwe contacten zocht en ervoor open stond. Maar ook dat ik omkeek naar mensen die mijn hulp nodig hadden. Ook van daaruit zijn mooie vriendschappen ontstaan.

Nu kunt u denken dat het vers waarmee ik deze column ben begonnen, gelinkt is aan het getrouwd zijn. Ten dele waar. Samen zijn - met God in het midden - geeft je de enige kracht in je huwelijk om staande te blijven. Maar ik wil eigenlijk méér de nadruk leggen op het feit dat ieder mens een ander nodig heeft én God om stand te kunnen houden in datgene wat wij 'leven' noemen. In Zambia zijn relaties belangrijk maar wordt God niet geraadpleegd. In Nederland zijn we veel individualistischer, daardoor kent het land veel eenzaamheid en komt God óók steeds meer op de achtergrond.

Laten we in dit nieuwe jaar 2022 om ons heen kijken: er zijn mensen die ons en de Liefde nodig hebben. Je kan alleen samen stand houden als je Liefde kent. God is Liefde. Het drievoudige koord. Investeer in relaties, investeer in de Liefde, investeer in Jezus, nodig Hem uit in je leven en in het midden van je relaties. Op momenten dat mensen die dicht bij je staan er niet zijn ben je nog steeds niet alleen!

www.jannieinmission.com

Het belang van bidden Zonder gebed verstomt onze ziel

Bidden is wezenlijk voor het geloof. Gebed heeft iets van het uitademen van de ziel. Van roepen, zuchten, spreken, en van danken en loven van God. Zonder gebed verstomt onze ziel. In het gebed dragen we het leven omhoog voor God. door ds. René de Reuver

Het bijzondere van het nationaal gebed zoals dat op zaterdag 15 januari is gehouden, is dat het zowel persoonlijk als gemeenschappelijk is. Het gaat over jouw en mijn persoonlijke situatie én over ons samenleven in Nederland. Het heeft iets profetisch en priesterlijks. We bidden profetisch om persoonlijke inkeer en omkeer tot elkaar en tot God. Om Gods ingrijpen, nabijheid en licht. Tegelijk bidden we als een priester voor het hele volk, om nationale eenheid en onderlinge verbondenheid, om vrede en mildheid in ons samenleven.

Verlanglijstje

In het nationaal gebed dragen we ons persoonlijk en gemeenschappelijk leven op aan God. We doen dit in verlangen naar Gods rijk. De valkuil voor elk gebed is dat we ons verlanglijstje neerleggen bij God. Dat we God vragen te doen wat wij graag willen. Hoe goed het ook is om ons uit te spreken en van ons hart geen moordkuil te maken, in zo'n gebed cirkelt het om onszelf en blijven we opgesloten in onszelf.

Niet voor niets vragen de leerlingen van Jezus aan hun meester wat ze moeten bidden. Uit zichzelf weten ze dit niet. Jezus leert hen - en ons! - het Onze Vader: het volmaakte gebed. In dit gebed gaat het over ons concrete leven maar draait het om het rijk van God.

Het volmaakte van het Onze Vader zit ook in de structuur van het gebed. Na de aanhef volgen drie stukjes van elk drie concrete gebeden. Drie keer drie dus. Volmaakter bestaat niet. De aanhef is diep en breed: 'Onze Vader'. God wordt aangesproken als Vader. Jezus

houdt God de Vader niet voor zichzelf, maar deelt Hem met ons. Zijn Vader is onze Vader, de hemelse Vader die alle aardse vaders overtreft.

Openstellen en uitzien

Jezus leert ons allereerst te bidden om de dingen van God. Om de heiliging van Zijn Naam, om de komst van Zijn Rijk en om de realisering van Zijn wil. Bidden is je openstellen voor en uitzien naar Gods werkelijkheid op aarde. Hierna leert Hij ons te bidden om alles wat ons bezighoudt. Om onze primaire levensbehoefte als eten en drinken, om vergeving van alles waar we schuldig aan zijn, en om bewaaring in verzoeken van allerlei zaken waar we verslaafd aan kunnen raken. Het gebed eindigt met een lofprijzing op onze hemelse Vader vanwege het grootse perspectief van Zijn koninkrijk, kracht en heerlijkheid, tot in eeuwigheid!

Waarom samen bidden? Om onze kwetsbare levens omhoog te dragen voor God.

Waarvoor gaan we samen bidden? Voor Gods rijk op aarde, voor onze concrete noden in deze voortdurende coronatijd en voor het perspectief op Gods grote toekomst.

Hoe zullen we samen bidden? Als een hoopvol appel: van U is de toekomst, kome wat komt!

ds. René de Reuver is scriba van de generale synode van de Protestantse Kerk. Hij schreef dit artikel in het kader van het Nationaal Gebed dat aan de vooravond van de Week van gebed voor eenheid werd gehouden.

Achtergrond

Psalm 1, de mens en de levensboom

Nu het nieuwe jaar 2022 is begonnen en wij elkaar een zegenrijk jaar wensen, is het goed om onze aandacht te richten op psalm 1. Het is alsof je de eerste bladzijde van een nieuw boek leest, als een fris en nieuw begin.

door Maurice C.J. Wielenga

Heel vaak wordt in de Bijbel de mens vergeleken met een boom. Die heeft een goed wortelstelsel nodig om in weer en wind stevig te staan en zelfs bij een zware storm nog overeind te blijven. Ook de mens heeft een stevige basis nodig om in het leven staande te blijven: een goede opvoeding, goed onderwijs, weten wat recht en slecht is, en bij tegenslagen een zekere onverstoortbaarheid kunnen opbrengen.

Levensboom

Zoals ik al schreef, wordt de mens in de Bijbel vaak vergeleken met een boom, een levensboom. De voornaamste overeenkomst is wel, dat zowel een boom als een mens vruchten kan dragen op zijn tijd. Een bekende dichter schreef hierover: 'God, laat mij dragen vrucht dit jaar, dat het u mag behagen'. En dan denken wij vooral aan de vruchten van het geloof. Als wij ons in het dagelijks leven oriënteren op God en Zijn Woord, weten wij dat wij een godgevoerd leven moeten leiden. Als wij dat doen, mogen wij erop vertrouwen dat God hierover zijn zegen zal gebieden en wij vruchten mogen dragen.

Psalm 1 begint met een loftuiting op de man of vrouw die zich niet in de kring van de goddelozen begeeft, niet in de kring van de spotters verkeert. Daarin zal het geloof niet gedijen als een jonge scheut, maar eerder afsterven. Nee, je kunt veel beter ervoor kiezen de wet van God te volgen, te onderzoeken welke weg je door het leven gaan moet. Niet voor niets staat het zo duidelijk in de Schrift: 'kies dan heden wij gij dienen zult.'

En als we die weg volgen, zijn wij als een boom, geplant bij de frisse waterstromen. Naargelang de seizoenen mogen vruchten verwacht worden. Goede, rijpe vruchten. Maar

als een boom goede vruchten wil dragen, is op zijn tijd onderhoud nodig. Er moet gesnoeid en bemest worden om goede resultaten te krijgen. Zo verwacht God van ons dat wij ons geloofsleven onderhouden, zijn wetten nauwlettend in acht nemen en Hem en onze naaste dienen naar ons vermogen.

De gelijkenis van de vijgenboom

Ook Jezus sprak tijdens zijn evangelielesing over een boom, een vijgenboom, een van de bekendste bomen in het Midden-Oosten. Een ondernemer had een vijgenboom in zijn wijngaard geplant en was benieuwd of deze goede vruchten wilde dragen. Maar zo'n klein boompje moet eerst de tijd krijgen te wortelen en te groeien en daar gaan wel een paar seizoenen over heen.

De ondernemer was echter een beetje ongeduldig. Hij had een vaste wijngaardenier in dienst die verstand had van de aard van de vijgenboom.

Toen de eigenaar na drie jaar nog geen vruchten aantrof, zei hij tegen de wijngaardenier: 'hak hem nu maar om, want hij beslaat de grond nutteloos.' Maar zijn ondergeschikte zei daarop: 'geef hem nog een laatste kans, laat hem nog dit jaar staan. Ik zal er omheen graven en er extra mest op aanbrengen. Wellicht doet de vijgenboom het dan wel goed.'

En zo gebeurde het ook. Hij hoefde dus niet omgehakt te worden. Een duidelijke vingerwijzing van Jezus hoe wij in ons geloofsleven hebben te staan: we moeten ervoor zorgen dat we geen nutteloze dienstknechten zijn.

De kristalheldere rivier

In Openbaring wordt ook gesproken over frisse waterstromen. Hier gaat het om een rivier van water des levens, helder als kristal en ontspringend uit de troon van God en van het Lam. Dat krijgt de apostel Johannes als in een

visioen te zien. Hier stroomt weer een rivier, net als in Psalm 1 beschreven wordt. Aan deze rivier staan de bomen des levens. Deze bomen dragen nu maar liefst twaalf keer vrucht (Openbaring 22:2). De bladeren van deze boom zullen dienen tot genezing van de volkeren, waarbij alle ziektes als sneeuw voor de zon verdwijnen. Zelfs het coronavirus zal er niet meer zijn.

Behalve Johannes in de Openbaringsbrief vraagt ook de profeet Ezechiël in hoofdstuk 47 aandacht voor de levensrivier. De profeet Ezechiël ziet het kristalheldere water uit het heiligdom van God komen en via de poorten van het hemels Jeruzalem stromen. De Dode Zee wordt een levende waterstroom en aan weerskanten staan talloos veel bomen. De brengen veel vrucht voort, wel twaalf keer per jaar. De bladeren zijn geneeskrachtig.

Hoe kan dit? Dit kan door het water dat voortkomt uit de plaats van Gods bijzondere tegenwoordigheid. Dit verwijst ons naar het begin van de Bijbel, naar Genesis. Er ontsprong in de hof van Eden een rivier om de hof te bevochtigen. Deze splitste zich in vier rivieren, waaronder de Eufraat en de Tigris. Er heersten toen nog volmaakte omstandigheden: het was zeer goed.

Maar wat in de Hof van Eden is misgegaan wordt door God in volmaakt bestel veranderd in het Nieuw Jeruzalem, waar hemel en aarde verenigd zijn en in elkaar overvloeien. Hier stroomt de levensrivier, waarvan het water eeuwig leven geeft. Hier is de boom des levens uit het paradijs weer terug. De eeuwige heerlijkheid kan niet plaatsvinden zonder dat God in het midden staat: in het nieuwe Jeruzalem zullen God kinderen God en Christus veren tot in lengte van dagen. Een mooier vooruitzicht bestaat er niet.

Grazige weiden in Galilea. Foto: Willem Wilstra

VOLGENDE KEER in G eandewei

Al dwaande leart men

Onze tijd heeft behoefte
aan mystici

De tijd vliegt...

